

Jozef en Maria

Lessen die we van hun relatie kunnen leren

Jozef en Maria waren beiden afstammelingen van koning David. In de geslachtsregisters uit Mattheüs 1 en Lukas 3 wordt dit aangetoond. Maar het koninklijke geslacht was in diep verval geraakt. Jozef verdiende zijn dagelijkse brood als eenvoudige timmerman in het verachte Galilese plaatsje Nazareth, en Maria leidde een onopvallend bestaan in hetzelfde stadje. Beiden waren godvrezende jonge mensen, met elkaar ondertrouwd om te zijner tijd in het huwelijk te treden. Andere Nederlandse vertalingen hebben het woord 'verloofd' gebruikt, maar geen van beide woorden geven weer wat deze verhouding voor Maria betekende.

Voor ons heeft verloving de betekenis dat een paar elkaar in liefde heeft gevonden en over een tijd hoopt te trouwen. Ondertrouw is de verplichte registratie door de ambtenaren van de burgerlijke stand, om daarna officieel in het huwelijk te kunnen treden. Maar ondertrouw en verloving kunnen in onze cultuur zonder meer geannuleerd worden. Dit is natuurlijk geen aanmoediging om lichtvaardig deze verbindingen aan te gaan. Het verbreken van deze beloften is een ernstige zaak, maar het staat niet op één lijn met echtscheiding, zoals wel eens beweerd wordt. Zeker weten dat een verbroken verloving te verkiezen valt boven een ongelukkig huwelijk.

In het Oude Testament zien wij dat de posities van een ongehuwd meisje, een ondertrouwde en een getrouwde vrouw helemaal verschillend waren. Zie bijvoorbeeld Exodus 22 vers 16; Deuteronomium 20 vers 7; 22 vers 23-29. Als een ondertrouwde vrouw met een andere man gemeenschap had, stelden beiden zich aan de doodstraf bloot. Voor Maria en Jozef had het begrip 'ondertrouw' een veel ingrijpender betekenis dan voor ons, Nederlanders. Maar het betekende anderzijds toch geen huwelijk. Er was geen sprake van enige officiële plechtigheid, zoals bij een huwelijk het geval was.

Wij lezen daarna hoe de engel Gabriël bij Maria binnenkwam en tot haar zei: 'Wees niet bang, Maria, want u hebt genade bij God gevonden; en zie, u zult zwanger worden en een Zoon baren en u zult Hem de naam Jezus geven. Deze zal groot zijn en een Zoon van de Allerhoogste worden genoemd, en de Heer, God, zal Hem de troon van Zijn vader David geven, en Hij zal over het huis van Jakob koning zijn tot in eeuwigheid en aan Zijn koningschap zal geen einde zijn' (Luk. 1:26-30).

Maria twijfelde niet aan de vervulling van die belofte, zoals Zacharia wél deed. Zij vroeg ook niet om een teken. Haar vraag was *hoe* het zou gebeuren, omdat zij geen gemeenschap had met een man. Van seksuele gemeenschap voor het huwelijk was bij Jozef en Maria geen sprake. Dat hoort ook nu bij jonge gelovigen niet het geval te zijn. Daarom is het goed zich in de verlovingstijd beperkingen op te leggen om niet met een hartstochtelijk verlangen te véer te gaan. Het is de

moeite waard rein het huwelijk in te gaan en zich pas dán over te geven aan de vreugden van de seksualiteit, zoals die door God voor het huwelijk bedoeld zijn.

Ik heb een jong echtpaar gekend dat zwaar in de problemen zat. Bij het gesprek bleek dat zij in de verlovingstijd meer dan eens geslachtsgemeenschap hadden beoefend na zijn herhaald aandringen. Toen zij zich tot een oudere gelovige vrouw wendde om raad, had deze haar aangeraden aan zijn verlangen toe te geven. 'Als je dit niet kunt, heb je hem niet genoeg lief', meende zij.

'Wij hebben het toen dan ook gedaan...'. Maar geen van beide huwelijken was probleemloos. Ik zie nog het betraande gezicht van die jonge vrouw voor mij en hoor haar zeggen: 'Ik heb me al die tijd toch zo ongelukkig gevoeld!' Veel glans van hun verloving en huwelijksleven was verdonkerd. Nu zeg ik niet dat dit noodzakelijk een mislukt huwelijk tot gevolg heeft. Gods genade is groot. Hij kan en wil bij alle huwelijksproblemen uitkomst geven, als we ons nederig voor Hem en voor elkaar willen buigen.

Maria kreeg antwoord op haar vraag: 'De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom ook zal dat Heilige, dat geboren zal worden, Gods Zoon genoemd worden'. En zij ontving ongevraagd een teken: 'En zie, Elizabeth, uw bloedverwante, is eveneens zwanger van een zoon in haar ouderdom; en dit is de zesde maand voor haar die onvruchtbaar heette, want geen ding zal bij God onmogelijk zijn'. Toen zei Maria: 'Zie, de slavin van de Heer, mij geschiede naar uw woord' (Luk. 1:35-38).

Met niemand kon Maria over haar grote geheim spreken, ook niet met Jozef. Zij haastte zich naar het huis van Zacharia om Elizabeth te ontmoeten. En bij de begroeting gebeurde het opmerkelijke feit, dat Elizabeths kind opsprong in haar schoot. Toen werd Elizabeth vervuld met de Heilige Geest, 'en zij riep uit met luider stem geroep en zei: Gezegend bent u onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot. En wat valt mij te beurt, dat de moeder van mijn Heer tot mij komt?' (Luk. 1:42).

De Bijbel is geen biologieboek, maar waar ons biologische bijzonderheden worden meegedeeld, verdienen zij door ons overdacht te worden. En ik moet vaak aan deze geschiedenis denken als ik lees over abortus en euthanasie, waarover zo veel geschreven wordt. Beide zaken getuigen van een schrijnend gebrek aan eerbied voor het leven. Een foetus of embryo noemt men 'iets', 'een ding', dat men mag verwijderen als het lastig is en om te voorkomen dat het als een levend kind geboren zal worden. Abortus was vroeger verboden en strafbaar, maar wordt nu openlijk goedgepraat en binnen zekere grenzen toegepast – maar waar liggen die grenzen? Onlangs konden we in de dagbladen lezen dat drie specialisten een zes maanden oude vrucht hebben afgedreven en laten sterven omdat die, naar hun mening, niet 'levensvatbaar' zou zijn. Hier heeft justitie terecht ingegrepen en een aanklacht ingediend, waarbij de woorden moord of doodslag worden gebruikt.

Maria is ongeveer drie maanden bij Elizabeth gebleven en is toen weer naar haar huis teruggekeerd. Blijkbaar heeft zij (om een reden die ons niet bekend is) aan Jozef niet volledig tekst en uitleg kunnen geven over wat Gabriël tot haar gesproken had. Daardoor werd Jozef voor een uiterst moeilijke beslissing geplaatst. Wegens haar zwangerschap kon hij als rechtvaardige man er moeilijk toe komen haar te trouwen. Volgens de wet kon hij haar aanklagen bij de rechter. Hoewel de doodstraf toen niet meer werd toegepast, betekende dit voor Maria toch dat zij openlijk te schande zou worden gemaakt. En dat wilde hij haar besparen. Een andere oplossing zou zijn haar te verstoten door haar met een scheidbrief weg te zenden. Dat zou heel wat minder opschudding veroorzaken. Hij bleef worstelen met dit grote probleem.

Toen maakte God hem duidelijk wat hij moest doen. In een droom verscheen hem een engel, die hem de hele situatie duidelijk maakte, waarop hij besloot haar meteen bij zich in huis te nemen. Zo bewaarde hij haar in de ogen van de mensen voor schande. Maar hij had geen gemeenschap met haar, totdat zij een Zoon geboort had; en hij gaf Hem de naam Jezus (Matth. 1:25).

In Mattheüs 2 lezen we dan over de komst van de wijzen en de laaghartige plannen van koning Herodes. De moord werd verijdeld, doordat een engel in een droom aan Jozef verscheen, die hem gebod met het Kind en Zijn moeder uit te wijken naar Egypte. Later keerden zij naar Nazareth terug, waar zij een normaal huwelijksleven hebben geleid en tenminste nog zes kinderen werden geboren. De vier zonen worden met name genoemd in Mattheüs 13 vers 55: Jacobus, Jozef, Simon en Judas. Het aantal zussen wordt daar niet genoemd. De apostel Johannes deelt ons mee dat die broers niet in Jezus geloofden (Joh. 7:5). Van het echtpaar horen we verder nog dat ze de twaalfjarige Jezus in de tempel zochten (Luk. 2:41-52). Daar toonde Jezus Zijn buitengewone wijsheid. Daarna keerde Hij met Zijn ouders terug en was hun onderdanig. Hierin is Hij het volmaakte voorbeeld voor alle kinderen. De bekende 'Christuslegenden' met wonderverhalen uit Zijn jeugd jaren missen elke grond van waarheid.

Daarna horen we niets meer over Jozef. We mogen wellicht aannemen dat hij al voor het openlijke optreden van de Heer Jezus is gestorven. Uit wat wij over hem lezen, komt hij over als het beeld van een liefdevolle en zorgzame echtgenoot en vader. Ook van de moeder lezen we niet veel. Kenmerkend voor haar zijn de woorden: 'Maria bewaarde al deze dingen in haar hart' (zie Luk. 2:19,51). Dat waren de woorden *over* en *van* haar Zoon.

Bij het eerste openbare optreden van de Heer Jezus op de bruiloft te Kana was zij aanwezig (Joh. 2). Toen zij hoorde dat de wijn op was, toonde zij haar vertrouwen in de Heer Jezus door tegen het personeel te zeggen dat zij alles moesten doen wat Hij hun zou opdragen.

Maria moet in latere jaren veel geleden hebben door het hatelijke gedrag van de Joden tegen haar Zoon; maar toen zij bij het kruis stond, heeft zij ten volle ervaren wat Simeon in de tempel uitsprak met de woorden: 'Door uw eigen ziel zal een zwaard gaan'. De Heer Jezus Zelf goot olie in haar wonden met de liefdevolle woorden vanaf het kruis: 'Vrouw, zie uw zoon' en tot

Johannes: 'Zie uw moeder'. Johannes begreep die wenk, en nam vanaf toen Maria op in zijn huis. Kennelijk was Maria toen weduwe, en de andere zoons kwamen door hun ongeloof niet voor die taak in aanmerking.

De laatste keer lezen we over haar in Handelingen 1:14. Na de hemelvaart van de Heer Jezus waren de apostelen bij elkaar in de opperzaal; met nog enkele vrouwen en ook Maria, de moeder van Jezus, en Zijn broers. Wat een vreugde voor de zwaarbeproefde Maria om nu ook getuige te mogen zijn van Zijn opstanding en hemelvaart! En deze vreugde mocht zij delen met haar zoons, die Hem eerst in ongeloof hadden afgewezen. Wat zal zij veel voor die kinderen hebben gebeden! Johannes schreef aan een vrouw, waarschijnlijk ook weduwe: 'Ik heb mij zeer verblijd dat ik van uw kinderen heb gevonden die in de waarheid wandelen' (2 Joh.: 4).

Tot Monica werd gezegd over haar toen nog goddeloos levende zoon Augustinus: 'Een kind van zoveel gebed en tranen kan niet verloren gaan'. Soms beleven ouders de verhoring van hun gebeden niet. Ik heb eens de begrafenisdienst geleid van een toegewijde dienstknecht van de Heer, die een groot gezin met volwassen kinderen achterliet. En ze waren niet allemaal al tot geloof gekomen. Door de toespraak bij de begrafenis kwam een zoon tot bekering. De vader heeft dit niet mogen meemaken. Maar zijn gebed is op Gods tijd verhoord. Dit is een grote bemoediging voor ouders om met volharding te bidden voor kinderen die nog in ongeloof hun weg door het leven gaan.

Vragen om deze lessen te verwerken:

1. *Waar in zien wij dat Maria als ondertrouwde vrouw een rein leven leidde?*
2. *Wat kunnen verloofden hieruit leren over de omgang met elkaar?*
3. *Voor welke pijnlijke vraag kwam Jozef te staan en hoe werd die opgelost?*
4. *Op welke manier kunnen wij nu Gods wil voor ons leren kennen? Zoek voorbeelden en aanwijzingen in de Bijbel.*
5. *Wat weet je van het optreden van de Heer Jezus op twaalfjarige leeftijd?*
6. *Wat gebeurde er in Kana? Toon ook met andere Bijbelplaatsen aan dat de verering van Maria als middelares in strijd is met Gods Woord.*
7. *Wat weet je over de later geboren kinderen van Jozef en Maria?*

H. Wilts
(uit: Gezin naar Gods plan)